

ZÁRÓVIZSGA TÉTELEK

SZOCIÁLIS MUNKA BA SZAKOS HALLGATÓK SZÁMÁRA

2026. ŐSZI FÉLÉV

(A záróvizsga során sor kerül a szakdolgozat megvédésére, valamint az alábbi két tételsorból egy-egy kérdés kihúzására. Részletesebben lásd a Záróvizsga menetét a honlapon, a „képzések” menüpont alatt, a Szociális munka BA szakindítási dokumentumában!)

I. SZOCIÁLIS ISMERETEK

1. A szociális munka természetrajza

- fogalma
- kialakulása
- paradigmái
- a szociális munka modelljei
- humán ökörendszer elmélet

Források:

Szociális munka I. – Kozma Judit ppt-je [szocialmunka_hivatas.ppt](#)
A szociális munka természetrajza – Szabó-Tóth Kinga ppt-je [A szociális munka természetrajza](#)

2. A szociális munka formái

- esetmunka
- problémamegoldó modell
- krízisintervenció
- konfliktuskezelés és mediáció
- a közösségi és a csoportmunka alapjai (részletesebben másik tételekben)

Források:

Szociális munka 2. - Kozma Judit ppt-je [szocmunka2.ppt](#)
Problémamegoldás: a szociális munka folyamata – olvasmány Kozma Judit oktatási segédanyagai között [problema.pdf](#)
Interperszonális segítségnyújtás a szociális munkában – olvasmány Kozma Judit oktatási segédanyagai között: [segitsegnuyitas.pdf](#) ;
[interperszonalisrendszerek.pdf](#)
Krízisintervenció a szociális esetmunkában – olvasmány Kozma Judit oktatási segédanyagai között [krizisintervencio.pdf](#)
A sok szempontú felmérés – olvasmány Kozma Judit oktatási segédanyagai között https://atti.uni-miskolc.hu/kapott_anyag/felmeres.pdf

3. A szociális munka eszközei

- értékek, etika (etikai kódex is!)
- készségek
- ismeretek
- módszerek

Források:

1. etikai kódex (internet)
https://tamogatoweb.hu/letoltes2022/etikai_kodex_2022.pdf
2. A szociális munka eszközei – Szabó-Tóth Kinga ppt-je [A szociális munkás eszközei \(értékek, ismeretek, módszerek\)](#)

4. A szociális csoportmunka elméleti és gyakorlati kérdései

- A szociális csoportmunka fogalmi és szemléletbeli keretei, szándékai, előnyei, értékei
- Esetmunka – csoportmunka – közösségi munka összefüggései
- A szociális csoportmunka fő modelljei, típusai
- Pszichológiai jelenségek a csoportban: a csoportfejlődés szakaszai, fázisai, csoportdinamika, egyén a csoportban
- A csoportmunka kialakítása, szervezése
- A csoportmunkát igénybe vevők felmérése
- Forrásteremtés
- Csoport vezetése, vezetői szerepek, funkciók, feladatok, felelőségek, stílusok, hatalom, kompetenciák, etika

Források: előadások, illetve

HEGYESI-KOZMA-SZILVÁSI-TALYIGÁS (szerk.) (1997 és későbbi megjelenések): A szociális munka elmélet és gyakorlata 4. kötet, BÁRCZI GUSZTÁV GYÓGYPEDAGÓGIA TANÁRKÉPZŐ FŐISKOLA, Budapest, 9-16, 35-53, 86-334.

Németh László (2002 és későbbi megjelenések): Szociális munka csoportokkal. In: KOZMA Judit (szerk.): *Kézikönyv szociális munkásoknak*. SZOCIÁLIS SZAKMAI SZÖVETSÉG, Budapest, 186-229.

PATAKI Éva (2010): *Szociális munka csoportokkal. Szociotéka, Módszertani kézikönyv* Debrecen (<https://mek.oszk.hu/11900/11917/11917.pdf>);

5. Szociális munka közösségekkel

- Jack Rothman: A szociális munka három modellje
- Közösségszervezés/közösségi akció (Alinsky "hatalom ütköztető" és Biddle-ék "ösztönző" modellje)
- Közösségfejlesztés lépései és az aktivizáló módszerek (ez utóbbiak kifejtése)

Források: előadások, illetve

Gosztonyi Géza: Közösségi szociális munka. In: KOZMA JUDIT (szerk.): *Kézikönyv szociális munkásoknak*, SZOCIÁLIS SZAKMAI SZÖVETSÉG, Budapest 1998, 234-288.

Havasi, V. (2018): A közösségfejlesztés módszertani gazdagságáról és alkalmazási területeiről. In: *SZELLEM ÉS TUDOMÁNY*. 9 évf. p 29-62 (Letölthető: <http://atti.uni-miskolc.hu/docs/Szellem180522.pdf>)

http://www.kka.hu/_Kozossegi_Adattar/PA

ROLAAR.NSF/cimsz/A4C3BC5C90696B01C125751F003BA62B?OpenDocument

<http://www.temittennel.hu/forumsz.html>,

Varga, P- Vercseg, I : Közösségfejlesztés. Magyar Művelődési Intézet, 1998. letölthető:

http://www.kka.hu/_Kozossegi_Adattar/Azadatt.nsf/0/ec68caea967c3c04c125679f005b84b7?OpenDocument

<http://www.temittennel.hu/forumsz.html>

http://www.adattar.net/parola/?page_id=46

Zastrow, C. : A szociális munka közösségi gyakorlata. In: GOSZTONYI Géza (szerk.) (1994): *Közösségi szociális munka. A szociális munka elmélete és gyakorlata 3. kötet*. SEMMELWEIS KIADÓ, Budapest, 219-257.

6. A család legfontosabb szociológiai jellemzői, családi problémák szociológiai vizsgálata

- A család szociológiai fogalma
- Családszociológiai irányzatok, iskolák
- Családon belüli szocializáció és annak zavarai
- Családon belüli erőszak kérdései
- Gyerekvállalás a mai magyar családokban

Források: előadások, és a honlapon található ppt-k; illetve

Cseh-Szombathy L. (1979) Családszociológiai problémák és módszerek. Budapest: Gondolat Kiadó. (10-33.old) <http://www.uni-miskolc.hu/~bolalma>;

Demográfiai Portré, 2019. Budapest. Népeségtudományi Kutatóintézet

Somlai Péter (1986): Konfliktus és megértés. A családi kapcsolatrendszer elmélete. Budapest: Gondolat Kiadó. (55-101. old) <http://www.uni-miskolc.hu/~bolalma>;

7. Családgondozás

- A család rendszerszemlélete
- Rendszerszemléletű szociális munka családokkal
- Családi ellátások
- Családsegítő szolgáltatások (nem csak felsorolás!): jelzőrendszer kiépítése, adósságkezelés, aktív és preventív beavatkozások, munkanélküliekkel végzett szociális munka, tevékenységadminisztráció

Források: előadások,

Stang Tünde: Szociális munka családokkal. In: KOZMA Judit (szerk.) (2002): Kézikönyv szociális munkásoknak. 3Sz.

Szabó János, Tánczos Éva, Zomboriné Botás Mária: Családsegítő szolgáltatás.

Minimumsztenderd,

valamint a részletes tartalmi leírások TÁMOP 5.4.1. 2011. (a http://atti.unimiskolc.hu/kapott_anyag/csaladsegites.pdf lalalon);

valamint a Szociális jog c. tantárgy ide vonatkozó kérdései.

VAJDA Zsuzsanna, KÓSA Éva (2005): *Neveléslélektan, Elektronikus tankönyvtár, II. és IV. fejezet* :

https://www.tankonyvtar.hu/hu/tartalom/tamop425/2011_0001_520_neveleslelek_tan/ch04.html,

8. A gyermekvédelem alapkérdései

- A családi nevelés kontrollja: gyermekbántalmazás és hatósági védelem
- A gyermekek bántalmazásának előfordulása, a gyermekek veszélyeztetésének fogalma, a kockázati tényezők
- A családi ártalmak okai
- A gyerekek elhanyagolása
- Gyerekek erőszakos környezetben
- A durva bánásmód és a bántalmazás következményei
- Az ártalomkozó nevelés hatósági kezelése
- A szexuális zaklatás problémája
- Helyettesítő nevelés: nevelőotthonok, nevelőszülők, az örökbefogadás
- A gyermekbántalmazás megelőzése, felismerése és kezelése
- a gyermek érdekeinek érvényesítése a munka során: a gyermek szempontja, kommunikáció gyerekekkel
- Együttműködés: családokkal, gyermekeket gondozó intézményekkel, iskolákkal
- A gyermekvédelmi eljárás

Források: előadások,

Együttműködés családokkal: az öt védőfaktor. DEPARTMENT OF HEALTH & HUMAN SERVICES (2011): A családok és közösségek erősítése. Forrástár. 2. fejezet: Az öt védőfaktor.

HERCZOG Mária – KOVÁCS Zsuzsa (2003): 1. sz. Módszertani levél háziorvosok, házgyermekorvosok, védőnők, gyermekegészségügyi szakemberek részére. OGYEI

KOZMA J. – PRÓKAI O. (szerk.) (2012.): *Családsegítő szolgáltatások. Tematikus szöveggyűjtemény a nemzetközi irodalomból*. NCsSzI, 106-125. o.

POLCZ Alain (2000.): *Meghalok én is?* PONT KIADÓ, Budapest.

VAJDA Zsuzsanna - KÓSA Éva (2005): *Neveléslélektan, Elektronikus tankönyvtár, III. fejezet*
https://www.tankonyvtar.hu/hu/tartalom/tamop425/2011_0001_520_neveleslelektan/ch03.html Évszám és szerző nélkül: Kommunikáció beteg gyerekekkel;

1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról

<https://njt.jog.gov.hu/jogszabaly/1997-31-00-00>

9. Idősek helyzete, idősellátás

Időskorúak helyzete Magyarországon

- demográfiai folyamatok alakulása és következményei
- idősekre irányuló társadalompolitika főbb szempontjai
- idősekre irányuló szociálpolitika prioritásai.

Az idősellátás intézményrendszere

- jogszabályi környezet
- személyes szociális szolgáltatások rendszere – otthon közeli ellátási formák
- bentlakásos intézményi ellátási formák
- szociális munka eszközei, módszerei az idős ellátásban

Források: előadások, illetve a

1993 évi III. törvény (Szociális törvény); 1/2000. (I.7.) Sz Cs M. rendelet;

Egervári Ágnes – Kulcsipillanatok: az idősotthoni elhelyezés dilemmái. In.: dr. TAKÁCS Éva (szerk.) (2015): *Az idősgondozás kézikönyve*. GERIÁTER SERVICE KIADÓ, 193-196. o

Jeneiné dr. Rubovszky Csilla: Házi segítségnyújtás – talán egy kicsit másképp *ESÉLY* 2014/2. sz

Szabó Lajos –Szociális munka az idősellátásban; In.: dr. TAKÁCS Éva (szerk.) (2015.): *Az idősgondozás kézikönyve*. GERIÁTER SERVICE KIADÓ, 185-193. o.

Szabó Lajos: A professzionális és informális segítők szerepe (*ESÉLY* 2014/2. sz.) 8

Balogh O., Fehérné D- Ildikó, Kostyák L.Á., Pató Á., Vajda N (Szerk.): Szakmai szabályozók fejlesztése. NCSSZI 2011. TÁMOP 5.4.1./08/1-2009-0002.sz. kiemelt projekt) 9-56 oldalig

Udvari Andrea: Az idősellátás helyzete Magyarországon – Kutatás jelentés (NCSSZI Bp. 2013)

[https://www.google.com/search?q=Udvari+Andrea%3A+Az+id%C5%91sell%C3%A1t%C3%A1s+helyzete+Magyarorsz%C3%A1gon+%E2%80%93+Kutat%C3%A1s+jelent%C3%A9s+\(NCSSZI+Bp.+2013\)&rlz=1C1DVCT_enHU426HU510&oq=Udvari+Andrea%3A+Az+id%C5%91sell%C3%A1t%C3%A1s+helyzete+Magyarorsz%C3%A1gon+%E2%80%93+Kutat%C3%A1s+jelent%C3%A9s+\(NCSSZI+Bp.+2013\)&aqs=chrome..69i57.350j0j8&sourceid=chrome&ie=UTF-8;](https://www.google.com/search?q=Udvari+Andrea%3A+Az+id%C5%91sell%C3%A1t%C3%A1s+helyzete+Magyarorsz%C3%A1gon+%E2%80%93+Kutat%C3%A1s+jelent%C3%A9s+(NCSSZI+Bp.+2013)&rlz=1C1DVCT_enHU426HU510&oq=Udvari+Andrea%3A+Az+id%C5%91sell%C3%A1t%C3%A1s+helyzete+Magyarorsz%C3%A1gon+%E2%80%93+Kutat%C3%A1s+jelent%C3%A9s+(NCSSZI+Bp.+2013)&aqs=chrome..69i57.350j0j8&sourceid=chrome&ie=UTF-8)

[http://www.ncsszi.hu/download.php%3Ffile_id%3D771;](http://www.ncsszi.hu/download.php%3Ffile_id%3D771)

II. TÁRSADALOM- ÉS SZOCIÁLPOLITIKAI ISMERETEK

1. A szociálpolitika fogalma

- A szociálpolitika fogalmának eltérő értelmezései
- A szociálpolitika alanyai
- A szociálpolitikát befolyásoló értékek és ideológiák
- Szociálpolitikai technikák és alapelvek
- Szociális biztonság intézményei és típusai
- A szociális ellátások szintjeire ható tényezők

Források:

- GÁL Róbert Iván - NYILAS Mihály (2010.): *Szociálpolitika*, ELTE Közgazdaságtudományi Tanszék, MTA Közgazdaságtudományi Intézet, BALASSI KIADÓ, (1-4-ik hét): <https://dtk.tankonyvtar.hu/handle/123456789/8320>
- ZOMBORI Gyula (1997.): *A szociálpolitika alapfogalmai*. ELTE SZOCIOLÓGIAI INTÉZET SZOCIÁLPOLITIKA TANSZÉKE ÉS A HILSCHER REZSŐ SZOCIÁLPOLITIKAI Egyesület, Budapest, vagy bármely későbbi kiadás: *A szociálpolitika fogalma* (17-40-ik oldal)
- Szöllősi Gábor: *A társadalom- és szociálpolitika alapjai I.* Oktatási segédanyag, 2003.
[A társadalom- és szociálpolitika alapjai I. - PDF Ingyenes letöltés \(docplayer.hu\)](#)
- Ferge Zsuzsa: *Szociálpolitika és társadalom*, T-Twins Kiadó, 1991. pp: 72-78., 201-218.
- Esping-Andersen, Gosta: *Mi a jóléti állam?* In.: *A jóléti állam*. Szerk.: Lévai Katalin-Ferge Zsuzsa. T-Twins Kiadó, 1991. pp: 116-132.

2. A piac és redisztribúció.

- Államszocialista társadalompolitika
- Második gazdaság és társadalmi egyenlőtlenségek
- Piacgazdaság és szociálpolitika
- A piac kudarca
- Közzolgáltatásokhoz való egyenlőtlen hozzáférés
- Centralizált és decentralizált elosztási mechanizmusok – érvek és ellenérvek
- Érdemtelen szegények, társadalmi igazságosság

Források:

- Gans, H. J. (1992): Mire szolgálnak az érdemtelen szegények? *ESÉLY*, 1992/3. 3-16.;
- Szalai Júlia: A jóléti fogda I-II. (Esély, 2005/1, 2004/6)
- Csaba Iván–Tóth István György: A jóléti állam politikai gazdaságtana, In: Csaba Iván–Tóth István György szerk.: A jóléti állam politikai gazdaságtana. Osiris, Bp. 1999. 7–42.
- Esping-Andersen, Gösta (1999): Jóléti államok az évszázad végén: a munkaerőpiac, a családszerkezeti és a demografiai változások hatásai, in Csaba Iván–Tóth István György (szerk.): A jóléti állam politikai gazdaságtana 89–112.
- Ferge Zsuzsa (2000): Egy mítosz társadalmi ára: Nemzetközi paradigmaváltás és a magyar szociálpolitika, in Ferge Zsuzsa: Elszabaduló egyenlőtlenségek. Budapest: HRSZE 71–95
- Gerő Márton- Vígvári András: Közfoglalkoztatás, redisztribúció és helyi hatalom, *ESÉLY* 2019/2, http://www.esely.org/kiadvanyok/2019_2/esely_2019-2_1-1_gero-vigvari_kozfogalkoztatatas.pdf
- ZOMBORI Gyula (1997.): *A szociálpolitika alapfogalmai*. ELTE SZOCIOLÓGIAI INTÉZET SZOCIÁLPOLITIKA TANSZÉKE ÉS A HILSCHER REZSŐ SZOCIÁLPOLITIKAI EGYESÜLET, Budapest, vagy bármely későbbi kiadás. Piac és redisztribúció (80-95-ik oldal)

3. A szociálpolitikára ható értékek. A modern ideológiák és a szociálpolitika

- Biztonság vs. szabadság
- Szolidaritás, igazságosság
- Normativitás és diszkrecionalitás
- Liberalizmus, konzervativizmus, szocializmus
- A szociális munka professzionalizációja

Források:

- ALBERT-LŐRINCZ Csanád (2017.): *Szociálpolitikai alapok és a jóléti perspektívák térvesztése*, KOLOZSVÁRI EGYETEMI KIADÓ, <http://www.editura.ubbcluj.ro/bd/ebooks/pdf/2179.pdf> ; A szociálpolitikát meghatározó értékek és elosztási elvek (26-47-ik oldal)
- KOZMA Judit (2008.): A szociális munka professzionalizációja a jóléti államokban, NCSSZI, <http://www.ncsszi.hu/files/1147.file>
- ZOMBORI Gyula (1997.): *A szociálpolitika alapfogalmai*. ELTE SZOCIOLÓGIAI INTÉZET SZOCIÁLPOLITIKA TANSZÉKE ÉS A HILSCHER REZSŐ SZOCIÁLPOLITIKAI EGYESÜLET, Budapest, vagy bármely későbbi kiadás.
A szociálpolitikára ható értékek (41-60.),
Modern ideológiák és a jóléti állam (61-79-ik oldal)
- Sen, Amartya (1992): Az egyéni szabadság mint társadalmi elkötelezettség, *Esély*, 2. szám
- http://www.esely.org/kiadvanyok/1992_1/azegyeni_szabadsag.pdf
- John Myles: Hanyatlás, vagy holtpont? A jóléti állam mai helyzete (In.: Az új jobboldal és a jóléti állam. Szerk.: Bujalos I.-Nyilas M. Hilscher R. Szociálpolitikai Egyesület, Budapest, 1996.pp.: 357-396.)

4. A jóléti államok típusai és XXI-ik századi kihívásai

- Jóléti államok kialakulásának előzményei – marginális és korrektív szakaszok
- Jóléti államok Titmuss-féle tipológiája
- Jóléti államok Gösta Esping-Andersen-féle tipológiája
- Dilemmák a jóléti állam eszközeiről, feladatairól, lehetőségeiről, és korlátairól
- Jóléti pluralizmus

Források:

- ALBERT-LŐRINCZ Csanád (2017.): *Szociálpolitikai alapok és a jóléti perspektívák térvesztése*, KOLOZSVÁRI EGYETEMI KIADÓ,
<http://www.editura.ubbcluj.ro/bd/ebooks/pdf/2179.pdf>; Az állami szociális gondoskodás megjelenése (67-86-ik oldal)
- Esping-Andersen, Gösta (1999): Jóléti államok az évszázad végén: a munkaerőpiac, a családszerkezeti és a demografiai változások hatásai, in Csaba Iván–Tóth István György (szerk.): *A jóléti állam politikai gazdaságtana* 89–112.
- Ferge Zsuzsa (2000): Egy mítosz társadalmi ára: Nemzetközi paradigmaváltás és a magyar szociálpolitika, in Ferge Zsuzsa: *Elszabaduló egyenlőtlenségek*. Budapest: HRSZE 71–95
- Gösta Esping-Andersen (2012.): Az aranykor után? A jóléti állam dilemmái a globális gazdaságban, In: NYILAS Mihály (szerk): *Globális szociálpolitika*, ELTE-TÁTK, 204-217-ik oldal
- SZÖLLŐSI Gábor (2003.): *A társadalom és szociálpolitika alapjai I.*,
<http://szociologiaszak.uni-miskolc.hu/segedanyagok/Szocpoll.pdf>; A jóléti állam szociálpolitikai alapkérdései (100-103.)_A jóléti állammal szembeni kritikák alapelemei (104-107-ik oldal)
- ZOMBORI Gyula (1997.): *A szociálpolitika alapfogalmai*. ELTE SZOCIÓLOGIAI INTÉZET SZOCIÁLPOLITIKA TANSZÉKE ÉS A HILSCHER REZSŐ SZOCIÁLPOLITIKAI EGYESÜLET, Budapest, vagy bármely későbbi kiadás. Modern ideológiák és a jóléti állam (61-79-ik oldal)

5. Szociálpolitikai technikák

- Abszolút és relatív biztonság
- Prevenció és korrekció
- Integráció és szegregáció
- Univerzális és szelektív elosztás
- Szubszidiaritás
- Kevésbé választhatóság elve
- Hatásosság és hatékonyság
- Első és másodfajú hiba

Források:

- GÁL Róbert Iván - NYILAS Mihály (2010.): *Szociálpolitika*, ELTE Közgazdaságtudományi Tanszék, MTA Közgazdaságtudományi Intézet, BALASSI KIADÓ, (1-4-ik hét);
https://www.tankonyvtar.hu/hu/tartalom/tamop425/0041_szocialpolitika/adatok.html
- Krémer Balázs (2009): *Bevezetés a szociálpolitikába*, Budapest: Napvilág Kiadó 176–217, 245–297, 417–435, 452–471
- SZALAI JÚLIA: A JÓLÉTI FOGDA I-II. (ESÉLY, 2005/1, 2004/6)

ZOMBORI Gyula (1997.): *A szociálpolitika alapfogalmai*. ELTE SZOCIOLÓGIAI INTÉZET SZOCIÁLPOLITIKA TANSZÉKE ÉS A HILSCHER REZSŐ SZOCIÁLPOLITIKAI EGYESÜLET, Budapest, vagy bármely későbbi kiadás,
Szociálpolitikai technikák és alapelvek (95-123-ik oldal)

6. Szociálpolitika színterei, intézményrendszere. A jövedelem elosztása és újraelosztása és a szociálpolitika.

- Központi állam, helyi önkormányzatok, társadalombiztosítás
- Elsődleges és másodlagos elosztás
- Transzferjövedelmek
- Központi költségvetés és az önkormányzatok
- Adózás és szociálpolitika
- Családi adókedvezmény és családi pótlék

Források:

Havasi Éva (2005.): A transzferjövedelmek szerepe a szegénység csökkentésében. *ESÉLY*, 2005/4

Tomka Béla (2010.): Gazdasági növekedés és fogyasztás Magyarországon a 20. században, *KORUNK*, vol. XXI, no. 4, 30-45.

ZOMBORI Gyula (1997.): *A szociálpolitika alapfogalmai*. ELTE SZOCIOLÓGIAI INTÉZET SZOCIÁLPOLITIKA TANSZÉKE ÉS A HILSCHER REZSŐ SZOCIÁLPOLITIKAI EGYESÜLET, Budapest, vagy bármely későbbi kiadás.
A jövedelem elosztása és újraelosztása (124-147.)
A szociálpolitika színterei (170-186-ik oldal)

7. Szegénység fogalma, elméleti háttere és mérése.

- A szegénység fogalma, abszolút és relatív szegénység.
- Szegénység a társadalomelméletben.
- A szegénység kultúrája.
- A szegénység mérése.
- Tartós és átmeneti szegénység.
- A szegénység nagysága és trendjei Magyarországon, veszélyeztetett csoportok.

Források:

Csapó Benő (2015): A magyar közoktatás problémái az adatok tükrében. *ISKOLAKULTÚRA*, 25 (7-8). pp. 4-17. <http://real.mtak.hu/34819/>; <http://real.mtak.hu/34819/1/02.pdf>

Lewis, Oscar.(....): A szegénység kultúrája. In: GYŐRI Péter (Szerk.): *A város, a város társadalmi életformacsoportok*. WESLEY JÁNOS LEKÉSZKÉPZŐ FŐISKOLA, 310-318. oldal.

SPÉDER Zsolt (2002): *A szegénység változó arcai*. Budapest, SZÁZADVÉG KIADÓ.

Townsend, P. (1991): Szegénység – elméletek. In: LÉVAI Katalin (szerk): *A jóléti állam*. T-TWINS, Budapest;

Gábos András–Szivós Péter–Tátrai Annamária(2015): Jövedelmi szegénység és társadalmi kirekesztettség jellemzői Magyarországon. Megjelent: SzivósPéter–Tóth István György (szerk.): *Jól nézünk ki (...?!).Háztartások helyzete a válság után*. Társi Monitor Jelentések, 2014. Társi, Budapest, 44–71. o.

Virág Tünde (szerk.): Törésvonalak – Szegénység és etnicitás a vidéki terekben, *ARGUMENTUM*, 2015: 7-25; 44-67 oldalak

Zolnai Erika et. al.: Lehetőség, kihívás vagy akadály? A közoktatás integrációs feladatai – nemzetközi kitekintés és magyarországi helyzetkép, *KÜLÖNLEGES BÁNÁSMÓD*, 2016/2 <http://real.mtak.hu/80304/>

ZOMBORI Gyula (1997.): A szociálpolitika alapfogalmai. ELTE Szociológiai INTÉZET SZOCIÁLPOLITIKA TANSZÉKE ÉS A HILSCHER REZSŐ SZOCIÁLPOLITIKAI EGYESÜLET, Budapest, vagy bármely későbbi kiadás.

8. Segélyezés és közfoglalkoztatás

- Munkanélküliség és gazdasági teljesítmény
- Welfare vs. workfare
- Munkanélküliség és foglalkoztatáspolitikai
- Közfoglalkoztatás: értékteremtés és fenntarthatóság
- Közfoglalkoztatás: szegregáció vs. integráció

Források:

Csoba Judit: Akarnak-e dolgozni a munkanélküliek? *ESÉLY* 2009/5; http://www.esely.org/kiadvanyok/2009_5/01csoba.pdf

Lannert Judit (2008). Iskolázottság, iskolarendszer és oktatáspolitikai. Társadalmi Riport, 10, 324-343. http://www.tarsadalomkutatas.hu/kkk.php?TPUBL-A-820/publikaciok/tpubl_a_820.pdf

Gerő Márton- Vígvári András: Közfoglalkoztatás, redisztribúció és helyi hatalom, *ESÉLY* 2019/2, http://www.esely.org/kiadvanyok/2019_2/esely_2019-2_1-1_gero-vigvari_kozfogalkoztatatas.pdf

Nagy Gyula: Munkanélküli segélyezés Magyarországon a kilencvenes években, *KÖZGAZDASÁGI SZEMLE*, 2000 okt. <http://epa.oszk.hu/00000/00017/00064/pdf/nagy.pdf>

Kálmán Judit: A közfoglalkoztatási programok háttere és nemzetközi tapasztalatai, *KÖZELKÉP*, 2014, http://econ.core.hu/file/download/mt_2014_hun/kozelkep_1.pdf

Váradi Mónika Mária: Értékteremtő közfoglalkoztatás periferikus vidéki terekben, *ESÉLY*, 2016/1 http://www.esely.org/kiadvanyok/2016_1/2016-1_2-1_Varadi_Ertekteremto_kozfogalkoztatatas.pdf

9. Családpolitika, családtámogatási rendszer

- Családpolitika fogalma, célja, eszközei
- Univerzális családtámogatás -érvek ellenérvek, példák
- Szelektív családtámogatás -érvek ellenérvek, példák
- Gyermekjóléti szolgáltatások rendszere
- Gyermek napközbeni ellátása
- Gyermek átmeneti gondozása

Források:

Farkas Péter: Létezik-e önálló családpolitika?, *KAPOCS*, 2013/2
http://epa.oszk.hu/02900/02943/00057/pdf/EPA02943_kapocs_2013_2_38-49.pdf

Henning Lohmann – Hannah Zagel: Összehasonlító családpolitika: A familizálás és defamilizálás fogalma és mérése (Esély, 2017/5)

https://www.esely.org/kiadvanyok/2017_5/ATT00470.pdf

Kapitány Balázs: A népesedéspolitikával kapcsolatos elvárások és a családtámogatások ismertségének változása Magyarországon 2010-2016 között, *DEMOGRÁFIA*, 2015/4,
<http://www.demografia.hu/kiadvanyokonline/index.php/demografia/article/view/2668/2520>

Gyerekesélyek a végeken. Tanulmányok a leghátrányosabb helyzetű kistérségek gyermekeinek életkörülményeiről. MTA, 2016. Szerk.: Vastagh Z.-Husz I.

[https://gyerekesely.tk.hun-](https://gyerekesely.tk.hun-ren.hu/uploads/files/Gyerekeselyek_a_vegeken_I_vegsovegso.pdf)

[ren.hu/uploads/files/Gyerekeselyek_a_vegeken_I_vegsovegso.pdf](https://gyerekesely.tk.hun-ren.hu/uploads/files/Gyerekeselyek_a_vegeken_I_vegsovegso.pdf)

Emberi Erőforrások Minisztériuma (EMMI) (2018.): *Gyermekek napközbeni ellátása*,
<http://csaladitudakozo.kormany.hu/gyermekek-napkozbeni-ellatasa>

Emberi Erőforrások Minisztériuma (EMMI) (2018.): *Gyermekjóléti alapellátások rendszere*,
<http://csaladitudakozo.kormany.hu/gyermekjoleti-alapellatasok-rendszere>

Pongrácz Tiborné: Családtervezési döntések, *KAPOCS*, 2012/4
<http://www.ncsszi.hu/kiadvanyok/kapocs-letoltheto--lapszamai/kapocs-2012/71/news>

10. Nyugdíjrendszer és problémái

- Társadalombiztosítás és demográfia
 - az egészségbiztosítási rendszer kihívásai
 - a nyugdíjbiztosítási rendszer kihívásai
- Nyugdíjbiztosítási pillérek
 - típusai
 - állami dominancia
- Nyugdíjbiztosítás fenntarthatóságát biztosító állami intézkedések
 - kötelező magánnyugdíj
 - nyugdíjkorhatár
 - kedvezményes nyugdíjkorhatár

Források:

Bajkó Attila et. al.: A magyar nyugdíjrendszer fenntarthatóságáról, *KÖZGAZDASÁGI SZEMLE*, 2015 dec. www.kszemle.hu/tartalom/letoltes.php?id=1598

Hamar Farkas: Nyugdíjrendszer-problémák. *SZOCIOLÓGIAI SZEMLE*, 2004/1;

Szikra Dorottya: A magyar nyugdíjrendszer a rendszerváltás óta In. Ferge Zsuzsa (szerk.) *Magyar társadalom - és szociálpolitika (1990-2015.)* Osiris, Budapest, 2017. pp.: 288-309. http://real.mtak.hu/84683/1/TB_25_Szikra.pdf

Zombori Gyula (1997.): *A szociálpolitika alapfogalmai*. ELTE SZOCIOLÓGIAI INTÉZET SZOCIÁLPOLITIKA TANSZÉKE ÉS A HILSCHER REZSŐ SZOCIÁLPOLITIKAI EGYESÜLET, Budapest, vagy bármely későbbi kiadás. *A társadalombiztosítás és a piac* (87-95-ik oldal)

Miskolc, 2026. október 12.

Dr. habil. Havasi Virág
szakfelelős, intézet igazgató